

психологи, що роблять ці процедури менш офіційними для дитини [2, с. 87].

З огляду на зазначене, ми все ж таки вважаємо за необхідне встановити у кримінальному процесуальному законі правило, згідно з яким для участі у допиті та інших слідчих діях, а також під час кримінального провадження, якщо особа не досягла повноліття, повинен обов'язково залучатися психолог, як гарантія забезпечення прав та законних інтересів неповнолітніх, а також, як обов'язкова умова ефективного провадження слідчих (розшукових) дій за участю таких осіб та підвищення ефективності роботи працівників слідчих підрозділів.

Список використаної літератури

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Кримінальне судочинство щодо неповнолітніх: монографія / В. В. Романюк. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. – 252 с.
3. Карпенко М. О. Особливості провадження в справах про злочини неповнолітніх: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М. О. Карпенко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.:, 2004. – 182 с.

І. М. Короленко

студ. III курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. О. М. Миколенко

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ СТОРІН У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Сьогодні актуальною проблемою в Україні залишається стан здійснення правосуддя, який змушує в черговий раз звертатися до теоретичного осмислення основних засад функціонування кримінального судочинства в державі. Основною метою судочинства є: сприяння реалізації фізичними та юридичними особами прав, захисту законних інтересів вказаних осіб та відновленню вже порушених прав та свобод, а також забезпечення виконання суб'єктами правовідносин своїх законодавчо визначених обов'язків. Проблемні питання виникають саме на шляху реалізації зазначеної мети.

Не дивлячись на значну кількість наукових досліджень українських процесуалістів, у теорії та практиці є чимало дискусійних

проблем стосовно рівності прав сторін, їх змагальності та свободи у наданні ними суду своїх доказів і у доведенні їх переконливості перед судом.

Конституція України закріпила рівність сторін у кримінальному судочинстві перед законом і судом; забезпечення доведеності вини; змагальність сторін і свободу в наданні ними суду своїх доказів і доведення їх переконливості перед судом (п.п. 2, 3, 4 ч. 3 ст. 129) [1].

В Україні діє змагальний процес, який полягає в тому, що активну позицію сторін в процесі доказування повинні посідати саме сторони. Суд може брати участь у процесі доказування лише на етапі оцінки доказів. Ініціатива суду не може бути спрямована на усунення недоліків чи неповноти досудового розслідування, на з'ясування обставин, що впливають на вирішення основних питань кримінального процесу: наявність складу злочину, наявність обтяжуючих чи пом'якшуючих вини обставин, розмір та характер завданої злочином шкоди [2, с.13].

Розв'язання питання про кримінальні-процесуальні функції сторін та суду має не лише суцільно теоретичний інтерес, а і відіграє важливе практичне значення, оскільки дозволяє визначити правовий статус цих учасників процесу, їх специфічну кримінально-процесуальну діяльність та засоби їх здійснення. Тому різні аспекти даної проблеми досліджувалися в роботах Н. Колоколова, В.Бринцева, В. Маляренка, Ю. Грушевого та інших теоретиків та практиків [3, с.3-8].

Аналізуючи дані норми, можна зробити висновок, що всі учасники судового процесу (прокурор, обвинувачений, його адвокат чи законний представник, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач та їх представники) рівні перед законом і судом та користуються свободою у наданні ними своїх доказів і доведення їх переконливості. Без змагальності рівноправних сторін, які у судовому засіданні користуються свободою у наданні своїх доказів, їх дослідження та доведенні їх переконливості перед судом, не може бути справедливого суду, не може бути і правосуддя.

Вперше визначення змагальності в 1857 р. дав М. Планк, що допускав пасивність суду, який не бере участі в зборі доказів, а тільки вирішує спір між сторонами. М. Гартунг критерієм розмежування змагальності і розшукової форми процесу назвав розподіл функцій між учасниками процесу [4, с.5-6].

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) прийнятий 12.04.2012 р., тільки декларативно закріплює змагальність сторін та свободу в наданні ними своїх доказів і у до-

веденні перед судом їх переконливості. У ст. 22, як і у будь-якій іншій нормі КПК України, відсутні процедура та механізм надання суду своїх доказів стороною захисту і доведення їх переконливості перед судом без врахування думки сторони обвинувачення та рішення суду з цього приводу.

На практиці ми зустрічаємо зовсім інше. При поданні доказів стороною захисту, суддя замість того аби одразу залучити їх, а вже потім проводити їх оцінку, спочатку запитує думку прокурора чи не заперечує останній про їх долучення, чи вбачає він це доцільним. Звісно ж прокурор буде заперечувати. В наслідок чого в більшості випадків величезну кількість доказів суд навіть не залучає до справи. Що є порушенням принципу змагальності сторін та свободи в наданні ними своїх доказів.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що змагальність – це демократичний принцип кримінального судочинства, реалізація якого можлива виключно на стадії судового розгляду та відповідно до якого:

1) розгляд справи відбувається у формі протиставлення правових позицій сторони обвинувачення і захисту та жодна із сторін не може користуватися будь-якими перевагами порівняно з іншою стороною;

2) рівноправність сторін передбачає: рівні можливості вільно реалізовувати свої права; рівні засоби, за допомогою яких ведеться доказування; свободу у наданні суду **своїх** доказів; свободу у дослідженні своїх доказів; свободу доведеності перед судом переконливості своїх доказів;

3) реалізація прав сторін забезпечується об'єктивним та неупередженим судом, який керується виключно Законом.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%803>. – Назва з екрана.
2. Маляренко В. Т. Перебудови кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія і практика [Текст]: автореф. дис... д-ра юр. наук: 12.00.09 / В. Т. Маляренко. – Х., 2005. – 35 с.
3. Смирнов А. В. Типология уголовного судопроизводства [Текст]: дис... д-ра юр. наук / А. В. Смирнов. – М., 2001.
4. Гартунг Н. История уголовного судопроизводства и судоустройства Франции, Англии, Германии и России [Текст] / Н. Гартунг. – СПб.: Типография Э. Арнольда, 1868. – 206 с.